

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 2 § i lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter och 119 § i lagen om ortodoxa kyrkan

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 2 § i lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter och 119 § i lagen om ortodoxa kyrkan (RP 247/2016 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Joni Hiitola, undervisnings- och kulturministeriet
- konsultativ tjänsteman Annika Klimenko, finansministeriet
- kanslichef Jukka Keskitalo, Kyrkostyrelsen
- ecklesiastikråd Pirjo Pihlaja, Kyrkostyrelsen
- chef för servicecentralen Sirpa Koriala, Finlands ortodoxa kyrkostyrelse
- jurist vid servicecentralen Jari Rantala, Finlands ortodoxa kyrkostyrelse.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås ändringar i lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter och lagen om ortodoxa kyrkan. Enligt propositionen fryses indexhöjningarna av finansieringen och anslaget som avses i lagarna i fråga om 2017—2019 som en del av de statsfinansiella anpassningsåtgärderna.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2017.

Betänkande FvUB 23/2016 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Regeringen föreslår att de lagfästa indexhöjningarna av den evangelisk-lutherska kyrkans statliga finansiering för samhällliga uppgifter och av statsunderstödet till ortodoxa kyrkan fryses i fråga om åren 2017—2019. Med andra ord indexjusteras finansieringen och understödet inte för de åren.

I sina yttranden under beredningen av propositionen uppgav båda kyrkorna att de motsätter sig frysningsen. Samma ståndpunkt uttrycktes under behandlingen av lagförslagen i utskottet.

Lagfäst finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av samhällliga uppgifter

Enligt den gällande lagen (430/2015) beviljar undervisnings- och kulturministeriet årligen från ingången av innevarande år evangelisk-lutherska kyrkan finansiering för kyrkans lagstadgade uppgifter i anslutning till begravningsväsendet, folkbokföringen och bevarandet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och värdefullt lösöre. Finansieringen ersätter den andel av samfundsskatteintäkterna som tidigare tillfallit församlingarna och som har varierat i storlek eftersom den är beroende av den ekonomiska utvecklingen. Den statliga finansieringen är 114 miljoner euro 2016. Enligt den gällande lagen ska finansieringsbeloppet årligen höjas utifrån konsumentprisindex. I sitt betänkande (FvUB 37/2014 rd) om propositionen med förslag till lag om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter påpekar utskottet att det inte handlar om statlig hjälp till kyrkan, utan om medel till en autonom verksamhetsutövare för lagstadgade uppgifter.

Eftersom konsumentpriserna enligt prognoser kommer att stiga långsamt beräknas indexfrysningen få ganska små effekter. I propositionen räknar regeringen med att effekten på finansieringen av evangelisk-lutherska kyrkans samhällliga uppgifter kommer att vara ungefär 1,3 miljoner euro 2017 och ungefär 4,3 miljoner euro per år från och med 2019 när man inbegriper de tidigare åren.

I sitt tidigare betänkande (FvUB 37/2014 rd) påpekar utskottet också att medlemmarna i kyrkan också måste betala för lagstadgad service till icke-medlemmar eftersom ungefär 20 procent av kostnaderna för den samhällliga servicen inte bekostas med statliga medel. Beräkningen grundar sig på nettoutgifterna för uppgifterna 2012, som var 139,1 miljoner euro. Kyrkans kostnader för samhällliga uppgifter har sedan dess sjunkit och intäkterna stigit på så sätt att nettoutgifterna var 125,6 miljoner euro 2015. På den nivån skulle finansieringen täcka mer än 90 procent av nettoutgifterna. I ljuset av detta har åtminstone inte kyrkans relativa ekonomiska börda enligt utskottets uppfattning ökat i fråga om samhällliga uppgifter.

Också vid utfrågningen av sakkunniga i anknytning till den aktuella propositionen lyftes det faktum fram att medlemmarna i kyrkan tvingas betala mer för skötseln av de samhällliga uppgifterna än andra medborgare på grund av kyrkoskatten. Här noterar utskottet att det i sitt tidigare betänkande (FvUB 37/2014 rd) ser det som motiverat att det utreds vilka möjligheterna är att åtgärda det missförhållandet att medlemmarna i kyrkan också måste betala för lagstadgad service till

Betänkande FvUB 23/2016 rd

icke-medlemmar till följd av att ungefär 20 procent av kostnaderna för servicen inte bekostas med statliga medel. Men det här utredningsarbetet, som utskottet fortfarande anser vara befogat, har ännu inte inletts.

Enligt begravningslagen (457/2003) kan en församling eller kyrklig samfällighet inom evangelisk-lutherska kyrkan ta ut avgifter för upplåtelsen av en gravplats, tjänster i anknytning till gravsättningen och skötseln av graven. Avgifterna får vara högst så stora som produktionskostnaderna för tjänsten i fråga. Utskottet påpekar att begravningslagen omfattar principen att begravningsavgifterna inte kan vara olika beroende på om den som blir begravd är medlem i församlingen eller inte. I sitt utlåtande GrUU 71/2002 rd anser grundlagsutskottet det dock acceptabelt att tiden för medlemskapet i kyrkan beaktas i grunderna för avgifterna.

Här hänvisar förvaltningsutskottet till sitt betänkande FvUB 21/2002 rd om begravningslagen, där utskottet anser att det med hänsyn till den åsikt som grundlagsutskottet för fram i sitt utlåtande finns skäl att skyndsamt utreda på vilka närmare villkor det är möjligt att avvika från principen om lika stora avgifter. Men någon sådan beredning har inte inletts, bortsett från att begravningslagen har kompletterats med en bestämmelse om att de församlingar och kyrkliga samfälligheter i evangelisk-lutherska kyrkan som håller allmänna begravningsplatser fortfarande i enlighet med tidigare praxis helt eller delvis kan bevilja befrielse från avgifter inom begravningsverksamhet på den grund att den avlidne var frontveteran eller av något annat jämförligt skäl (FvUB 4/2003 rd).

Lagfäst statsunderstöd för den ortodoxa kyrkans verksamhet

Ortodoxa kyrkans central- och stiftsförvaltning överfördes från staten till kyrkan själv 2007 (FvUB 20/2006 rd). De ekonomiska effekterna av ändringen har kompenseras genom ett lagfäst anslag för statsunderstöd till den ortodoxa kyrkans verksamhet (985/2006). Med stöd av lagen har också statsunderstödsbeloppet årligen justerats utifrån förändringen i konsumentprisindex. I budgeten för 2016 uppgår anslaget till 2 543 000 euro. Indexfrysningens beräknade effekt på statsunderstödet kommer att vara ungefär 28 000 euro 2017 och ungefär 95 000 euro per år från och med 2019 när man inbegriper de andra åren.

Vid sidan av evangelisk-lutherska kyrkan har ortodoxa kyrkan en särskild ställning i vårt land. De här båda kyrkorna har till skillnad från andra religionssamfund varsin egen speciallagstiftning. I proposition RP 59/2006 rd med förslag till lag om ortodoxa kyrkan går regeringen in på ortodoxa kyrkans betydelse och ställning i det finländska samhället och tar upp grunderna för statsunderstödet till kyrkans verksamhet.

Sammanfattning

I det svåra ekonomiska läget räcker statens inkomster inte till för att täcka utgifterna. Därför har vi varit och kommer fortfarande att vara tvungna att vid sidan av olika utvecklingsåtgärder gallra i utgifterna inom olika verksamhetsområden och uppgifter. Dessutom måste staten kontrollerat fortsätta med sin upplåning för att klara av sina förpliktelser under de här omständigheterna.

I det här läget måste också den statliga finansieringen av evangelisk-lutherska kyrkan ändras genom att indexhöjningarna uteblir för kyrkans lagfästa samhällsliga uppgifter 2017—2019. I ana-

Betänkande FvUB 23/2016 rd

logi med detta måste indexjusteringen av statsunderstödet till ortodoxa kyrkan frysas under samma år.

Sammantaget tillstyrker utskottet lagförslagen utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 247/2016 rd utan ändringar.

Helsingfors 24.11.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juho Eerola saf
vice ordförande Timo V. Korhonen cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Elsi Katainen cent
medlem Antti Kurvinen cent
medlem Sirpa Paatero sd
medlem Olli-Poika Parviainen gröna
medlem Juha Pylväs cent
medlem Wille Rydman saml
medlem Joona Räsänen sd
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Matti Semi vänst
medlem Mari-Leena Talvitie saml.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.

Betänkande FvUB 23/2016 rd
Reservation

RESERVATION

Motivering

Ur statsbudgeten betalas årligen lagfäst finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkan för uppgifter i anslutning till begravningsväsendet, folkbokföringen och bevarandet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och värdefullt lösöre. Finansieringen har beviljats sedan 2016 och den ersätter den andel av samfundsskatteintäkterna som tidigare tillfallit församlingarna.

Fram till utgången av fjolåret betalade staten alltså en del av kostnaderna för kyrkans samhällliga uppgifter genom att församlingarna fick en del av samfundsskatteintäkterna. Systemet var problematiskt för församlingarna eftersom det var instabilt.

Kyrkan och staten förhandlade fram en lösning för att ändra finansieringssystemet. Enligt den lag som trädde i kraft vid ingången av det här året ska staten avdela en fast summa för kyrkan. Summan ska årligen justeras utifrån konsumentprisindex. Utgångssumman är betydligt mindre än vad samfundsskatteintäkterna var under de bästa åren. Kyrkan var beredd på detta eftersom den fick en stabil och förutsebar finansieringsmodell som motvikt.

Men nu gör regeringen avsteg från den färska lagen och avtalet med kyrkan, när den föreslår att den lagfästa indexhöjningen uteblir. Samtidigt kan den målsatta stabiliteten glömmas. Den föreslagna nedskärningen får relativt små effekter på statsfinanserna. Däremot rör det sig om en principiellt betydelsefull fråga.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslag 1 och 2 i proposition RP 247/2016 rd.

Helsingfors 24.11.2016

Sirpa Paatero sd
Joona Räsänen sd
Olli-Poika Parviainen gröna
Matti Semi vänst